

К. І. Рожкова,

ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України”, м. Київ

ЗЛИТТЯ І ПОГЛИНАННЯ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

З 2009 р. західні банківські групи активно скорочують свою присутність на фінансовому ринку України: зменшують обсяги кредитування, продають кредитні портфелі та згортають мережу. За даними НБУ станом на 01.01.2013 частка іноземного капіталу в банківській системі України скоротилась до 39,5 %, а за 9 міс. попереднього року до 33,8 %.

На сьогодні вартість вітчизняних банків, що виставлені на продаж, за оцінками експертів становить 30–50 % їх капіталу. А оскільки лише обмежена кількість банків здатна інвестувати в розвиток, є підстави стверджувати, що трендом найближчих років для українських банків стане консолідація. Для вітчизняного банківського сектору характерним є поглинання банків, які мали значні проблеми, пов’язані з корпоративним управлінням (конфлікт інтересів, невиконання нормативу Н10 – перевищення розміру кредиту, виданого на одного інсайдера). На сучасному етапі угоди злиттів і поглинань у банківському секторі України можна умовно поділити на такі типи: вихід іноземних інвесторів із українських активів; придбання російськими інвесторами часток у банках, що належали інвесторам з ЄС; консолідація активів українськими власниками для покращення операційних показників і збільшення частки ринку (табл. 1). Поряд з цим новим для українського ринку став такий інструмент придбання банку, як купівля частинами (за попередньої купівлі кредитного портфеля). Прикладом подібної угоди є придбання Миколою Лагуном, власником ПАТ “Дельта банк”, ПАТ “Кредитпромбанк”, який мав значні проблеми внаслідок загостренням конфлікту інтересів власників і пов’язаних осіб.

Таблиця 1 – Типи злиттів і поглинань у банківському секторі України у 2012–2013 рр.

Банк	Угода за участю іноземного інвестора	Вихід іноземного інвестора з українського банку	Угода за участю вітчизняного інвестора	Консолідація активів
ПАТ “Фольксбанк”	Х (ПАТ “Дочірній банк Сбербанку Росії”)	–	–	–

ПАТ “Банк Форум”	–	X (Commerzbank AG)	X (“Смарт-Холдинг”)	–
ПАТ “БМ банк”	–	X (Commerzbank AG)	X (“Смарт-Холдинг”)	–
ПАТ “СЕБ банк”	–	X (Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ))	X (Олександр Адарич)	X
ПАТ “Ерсте банк”	–	X (Erste Group)	X (ПУАТ “Фідобанк”)	
ПАТ “Кредит- промбанк”	–	X (Kalouma Holdings Ltd, Cargill, ЄБРР, Homertron Trading Ltd, Fintest Holdings Ltd)	X (ПАТ “Дельта банк”)	X
ПАТ “Дельта банк”	–	–	–	
ПАТ “Сведбанк”	–	X (Swed Group Ltd)	X (ПАТ “Дельта банк”)	–
ПАТ “Брокбіз- нес-банк”	–	–	X (група ВЕТЕК)	X

Продовження таблиці 1

Банк	Угода за участю іноземного інвестора	Вихід іноземного інвестора з українського банку	Угода за участю вітчизняного інвестора	Консолідація активів
ПАТ “Все-український акціонерний банк”	–	–	–	X
ПАТ “КБ “Фінансова ініціатива”	–	–	–	
ПАТ “КІБ “Креді Агріколь”	X	–	–	X
ПАТ “Креді Агріколь Банк”		–	–	
ПАТ “УніКредит Банк”	X (UniCredit S.p.A.)	X (Bank Pekao S.A.)	–	X
ПАТ “Укрсоцбанк”	–	–	–	

Джерело: складено автором за даними www.fixygen.ua.

Отже, на сучасному етапі в банківському секторі України відбувається активізація процесів злиття і поглинання за рахунок виходу з ринку іноземних інвесторів, притоку російського капіталу та консолідації вітчизняного капіталу. У середньостроковій перспективі український банківський ринок, не зважаючи на активізацію інтеграційних процесів з ЄС, залишиться непривабливим для західних інвесторів через високі ризики, зменшення прибутковості та отримання значних збитків, зростання вимог центральних банків країн, впровадження Базель III щодо вирішення проблем, пов'язаних із наслідками кризи суверенних боргів.

Рожкова, К.І. Злиття і поглинання в банківському секторі України: тенденції та перспективи [Текст] / К.І. Рожкова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції (24-25 жовтня 2013 р.) : в 2-х т. - Суми : УАБС НБУ, 2013. - Т. 2. - С. 133-135.